

Greece, Scotland and Ukraine. In protocol of the meeting you can see the following Regulations address procedures in an order that could suggest a generic order of business – on that basis a generic agenda could look like this:

- a) Opening of the meeting
- b) Apologies
- c) Confirmation of the minutes of previous meeting(s)
- d) Business adjourned
- e) Reports by members
- f) Questions - with and without notice
- g) Petitions
- h) Deputations
- i) Motions on notice
- j) Recommendations from Committees
- k) Reports from Officers
- l) Closure of the meeting

Охарактеризувавши підсистеми вправ для формування АК у діловому ДМ, ММ та письмі з групами та підгрупами вправ в ЕП, покажемо її місце в загальній системі вправ для навчання ділового говоріння та письма (Схема 1).

Зауважимо, що у модифікованій нами схемі, у кожній з підсистем вправ для навчання говоріння і письма, де йдеться про оволодіння вміннями в ДМ, ММ та писемному мовленні, можливе оволодіння соціокультурними вміннями та експліцитним способом формування НСК на основі розвитку рефлексії студентів.

Комплекс вправ, створений на основі запропонованої системи, було реалізовано в ЕП «Cool Businessman» для СПР майбутніх економістів над формуванням АК у діловому говорінні та письмі, структуру і зміст якого розглянемо у наступній статті.

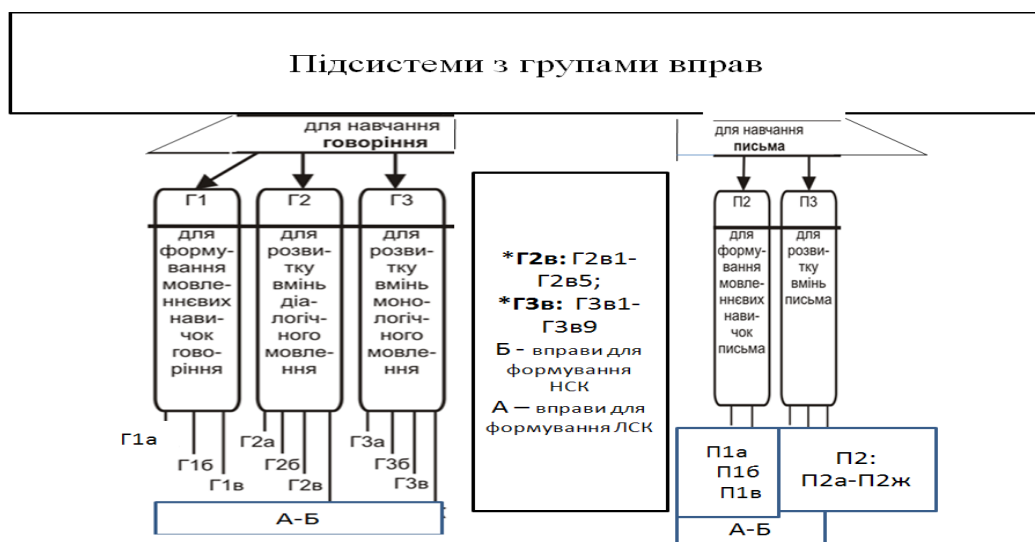

Схема 1. Загальна система вправ для навчання ділового говоріння та письма АМ

ЛІТЕРАТУРА

Коваль Т. І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : [навчальний посібник] / Т. І. Коваль, С. О. Сисоєва, Л. П. Сущенко. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 380 с.

УДК 378.139

Ахмад І. М.

ст. викладач Національного технічного університету України «КПІ»

ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ МЕТОДІВ І ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ГОВОРІННЮ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

У статті обґрунтовується основні принципи навчання говорінню студентів немовних спеціальностей.

Ключові слова: тренінг, навчання, говоріння.

Ахмад І. М. Применение различных методов и технологий в обучении говорению на иностранном языке. В статье обосновываются принципы обучения говорению студентов неязыковых специальностей.

Ключевые слова: *тренинг, обучение, говорение.*

Ahmad I. M. Application of different methods and techniques in teaching speaking in a foreign language. *The article explains the basic principles of teaching non-language speaking students a foreign language.*

Key words: *training, education, speaking.*

Говоріння наразі є одним із найбільш проблемних аспектів у вивченні англійської мови, тому що завдяки використанню Інтернету та різноманітних програм машинного перекладу такі види діяльності, як письмо та читання (у т. ч. переклад), уже не є настільки складаними, як раніше, і не потребують стільки зусиль від студентів, як це було раніше. А ось говоріння, будучи видом діяльності, який, зазвичай, буває імпровізаційним і вимагає активного залучення знань студентів, постає і педагогічною, і психологічною проблемою. При навчанні говорінню дуже важливо звертати увагу на розвиток і збагачення лексичного запасу студентів, їх вмінню правильно граматично і логічно будувати висловлювання, навчати висловлювати свою думку чітко, доступно, проте не обмежуватись декількома шаблонними фразами та конструкціями.

Навчання студентів немовних спеціальностей становить дещо проблемне питання, у тому плані, що вивченню іноземної мови приділяється мало навчальних годин. Для того, щоб отримати ґрунтовні знання з іноземної мови, студенту необхідно не лише активно працювати під час аудиторних занять, а також старанно виконувати домашню роботу та працювати самостійно над розвитком і покращенням навичок мовленнєвої діяльності, а саме говоріння, читання, слухання та письма.

Мета навчання навичок говоріння – це комунікативна продуктивність і ефективність. Студенти повинні бути здатними висловлюватись так, щоб їх розуміли як представники їх власних країн, так і іноземці, в тому числі носії англійської мови. Нехай таке уточнення звучить дивно, проте студенти часто можуть порозумітись між собою або / і європейцями, проте при спробі вести бесіду із носієм англійської мови зазнають невдачі.

Студенти мають намагатись уникати помилок, проте основним завданням педагога є не стільки навчити висловлюватись абсолютно правильно, як переконати студента, навчити його не боятись висловлювати свою думку іноземною мовою. Для цього потрібні як знання лексики, граматики та фонетики, так і соціокультурні (фонові) знання, які допомагають зрозуміти культуру, ментальність та особливості поведінки іноземця.

Щоб допомогти студентам набути впевненості у комунікативній ситуації та навчити їх використовувати свої знання максимально, можна використовувати тренінгові технології. Наразі у зв'язку із фундаменталізацією та реформами освіти існує досить багато тренінгових технологій, які розглядалися і застосовувалися як зарубіжними (Д. Лі, Ф. Рейс, Л. Сміт, Дж. Стюарт, К. Рудестам), так і вітчизняними (А. Андронов, І. Макарова, О. Овчарук, О. Пометун, Н. Фролова) ученими.

Д. Колб зазначає, що тренінг є успішним, коли послідовно реалізуються такі дії: пояснення, демонстрація, імітація та консолідація [1, с. 54]. Проте на практичному занятті поетапне слідування цьому алгоритму не є обов'язковим. Кожен викладач може обрати, який етап студент може опрацювати сам, а який потребує аналізу та контролю.

Це досить тривіально, проте банальною проблемою є те, що студенти бояться говорити, тому що переконані, що їх рівень знань занадто низький. Навіть якщо це так, необхідно звертати їх увагу на те, що саме практика приносить позитивні результати.

Тренінгова технологія «Сценарій» – це один із можливих варіантів тренінгу для продуктивного навчання іноземної мови, що містить у своєму складі різноманітні методики, використовуючи відео та аудіоматеріали, таким чином розвиваючи не лише навик говоріння, але й слухання.

Використання мінімального «пакету відповідей» – це перший етап «сценарію». Цей метод допоможе тим студентам, яким не вистачає впевненості в собі, особливо при спробі залучити їх до усної взаємодії з іншими. Цей мінімальний пакет відповідей особливо допоможе початківцям, студентам на 1–2-х курсах. Такий пакет можна скласти як на аудиторних заняттях, так і у вигляді завдання самостійної роботи. Це ідіоматичні вислови, які використовуються для висловлення розуміння, згоди, сумніву тощо відповідно до тверджень співбесідника. Такий набір відповідей допоможе зосередитись на тому, що говорить інший мовець, і відповідно, отримати повнішу інформацію, оскільки студент зможе розслабитись, не маючи нагальної потреби вигадувати відповідь одночасно із висловлюванням іншої людини. Цей перший крок сценарного тренінгу можна практикувати у вигляді:

– тесту, де студент має обрати і підставити у діалог одну або декілька правильних відповідей із багатьох різних;

– драматизації діалогів;

– написанні діалогів самостійно;

– складанні пакетів відповідей відповідно тематики (сумнів, згода тощо).

Одним із найпростіших і найкорисніших пакетів мінімальних відповідей є пакет «порозуміння», який включає фрази, що використовуються мовцем для висловлення нерозуміння чогось. Для прикладу, щомісяця студенти вносять у свій зошит для пакетів одну–дві фрази на зразок «I can't understand», «Please, can you repeat it once more», «Would you please spell it more clearly?». Вивчивши ці фрази, студенти будуть впевненіше почуватись у комунікативній ситуації, і, відповідно, продуктивність використання мовних навичок зросте.

Наступною стадією є власне робота зі сценарієм – розпізнавання, аналізування, створення. Оскільки деякі комунікативні ситуації асоціюються із передбачуваним набором фраз, студенти можуть підготуватись до таких ситуацій, таким чином не лише збагачуючи лексичний запас, знання з граматики та фонетики, але й переборюючи невпевненість, яка часто стає проблемою при спілкуванні іноземною мовою.

Англійська мова – життєво важливий елемент комунікації у сучасному світі. Розглядаючи цю мову як засіб професійного спілкування, ми беззаперечно стверджуємо, що без гарного знання англійської мови і розвинутих навичок мовленнєвої діяльності випускники вищих навчальних закладів мають менше шансів влаштуватись на високооплачувану роботу і бути конкурентоспроможними. З усіх навичок найважливішою є говоріння, оскільки за допомогою засобів машинного перекладу та електронних словників, доступ до яких стає все легшим, переклад перестає бути проблемою, а от вміння говорити вічно актуальне. Саме тому при навчанні говорінню варто використовувати максимально ефективні методики та технології, серед яких почесне місце займають тренінгові технології.

Робота з універсальними сценаріями вітань, запрошень, вибачень, компліментів тощо стосується ознайомлення з етикетом і соціальними та культурними нормами різних народів. Можливість передбачити репліку співбесідника допомагає налаштуватись на те, щоб правильно зреагувати, правильно і чітко відповісти. Тому при роботі із такими сценаріями студенти можуть: використовувати відео та аудіоматеріали, у яких відображені певні комунікативні ситуації для подальшого їх аналізу, опрацювання у вигляді драматизації, опитування в групі, самостійна робота з написання сценаріїв, вибірка і аналіз декількох відеороликів або / та аудіозаписів одного сценарію. Для перевірки набутих знань студенти можуть драматизувати декілька сценаріїв, в той час як інші студенти можуть пропонувати синонімічні фрази-репліки. Звісно, можна вигадувати дуже багато видів діяльності для роботи як у групі під час практичних занять, так і для завдань для самостійної роботи. Все залежить від викладача і від рівня знань студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kolb D. *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* / D. Kolb. – Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall, 1984. – 248 p.
2. Вершловский С. Г. *Образование взрослых: опыт и проблемы* / С. Г. Вершловский. – М. : Знание, 2002. – 167 с.
3. Застосування тренінгових методів у викладанні лекцій з дисципліни «Міжнародна економіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_30/Statti/21.pdf

УДК 378.14

Застело О. В.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ГРУПОВОГО ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті розглядаються питання, пов'язані із застосуванням методичного підходу до групового експертного оцінювання рівня сформованості іноземної комунікативної компетентності слухача ВНЗ за результатами тестування з іноземної мови. Важливим аспектом є розгляд питання узгодженості думок групи експертів з визначенням компетентності кожного з них та з урахуванням наявності аномальних вимірів (оцінок екзаменатора) під час тестування.

Ключові слова: експертне оцінювання, метод медіани Кемені, узгодженість групи експертів, метод ранжування, аномальні виміри (викиди).

Застело О. В. Методический подход к групповому экспертному оцениванию уровня иноязычной коммуникативной компетентности. В статье рассматривается метод определения интегральной оценки уровня сформированности иноязычной коммуникативной компетентности слушателей группой экспертов в процессе комплексного тестирования по иностранному языку. Важным аспектом является рассмотрение вопроса согласованности мнений экспертов с определением компетентности каждого из них и с учетом аномальных измерений (оценок экзаменатора) в ходе тестирования.

Ключевые слова: экспертное оценивание, метод медианы Кемени, согласованность группы экспертов, метод ранжирования, аномальные измерения (выбросы).

Zastelo O. V. Systematic approach to the evaluation of the level of foreign language communicative competence by the group of experts. In this article the method of determining the integral evaluation of the foreign communicative competence level of students by a group of experts in the process of comprehensive testing in a foreign language. An important aspect is the consideration of the expert opinion consistency in order to define the competence of each of them, taking into account outliers (examiner's assessment) during testing.

Key words: expert evaluation, Kemeny's median method, the consistency of the expert group, ranking method, outliers.

Завдання, пов'язані з удосконаленням системи підготовки та атестації слухачів, є актуальними для ВНЗ в Україні та світі. Якісне оцінювання рівня сформованості іноземної комунікативної компетентності слухачів (ІКК) є кваліфікаційною характеристикою, що засвідчує готовність фахівця до виконання професійних завдань певного рівня складності. Саме тому впровадження сучасних систем оброблення результатів комплексного тестування слухачів з